

## POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor/ka DP: Kateřina Švarcová

Termín SZZ: září 2017

Název DP: Relativita známkování na 1.st. ZŠ

Datum posudku: 16.7.2017

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel: PhDr. Jan Voda, Ph.D.	Posuzovatel:

### A. Požadované náležitosti diplomové práce:

*Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.*

	A	B	C	N
<b>1. Cíl</b>	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
<b>2. Závěr</b>	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
<b>3. Odkazy a citace</b>	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
<b>4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)</b>	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
<b>5. Jazyková úroveň</b>	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky (doplňt příklady):	Nevyhovuje zcela.

### B. Kvalita diplomové práce:

*Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.*

*A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje*

#### Teoretická úroveň, resp.část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N

Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně <b>zahraničních</b> , aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

### **Empirická úroveň, resp. část**

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

### **C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce DP:**

#### **Vyjádření k celku DP a jejímu přínosu:**

Hodnocení je významný pedagogický fenomén, a přesto – nebo právě proto – je v praxi zatíženo stereotypy, intuicí a subjektivní (i)racionalitou jednoho každého učitele a vykazuje tak znaky specifického „folkloru“. Obzvláště to platí o tradiční formě školního hodnocení – známkování. V této souvislosti diplomantka na s. 47 vhodně cituje Slavíka:

*„Známka pouze vyhlíží jako vhodný nástroj srovnávání, protože je číslicí a čísla dokážeme dokonale i jednoduše mezi sebou porovnávat. Ve skutečnosti však za stejnými číslicemi se u známek může skrývat mnoho naprosto nesrovnatelných významů.“ (Slavík, 1999, s. 126)“*

Ačkoli je obtížné nesouhlasit s pohodlností a efektivností známek pro sumativní účely, o formativní funkci známkování ve vztahu k pokroku žáka v učení se již dlouho pochybuje. S tím koresponduje hlavní premisa diplomové práce, totiž že známka je vždy relativní ve vazbě na odlišnou interpretaci, pojetí a nároky učitelů. K ověření tohoto předpokladu autorka provedla zajímavý experiment - jednotlivým učitelům předkládala týž písemný výkon žáka k oznámkování a prokázala alarmující skutečnost: Tito učitelé zhodnotili stejnou práci žáka rozdílně až o dva stupně! Současně se ukázalo, že všech 10 učitelů bylo ve své interpretaci žákovského výkonu a formě hodnocení značně inkohorentní.

Diplomová práce Kateřiny Švarcové tak představuje zajímavou sondu do tématu. Autorka vedla polostrukturované rozhovory s deseti učitelkami na 1. stupni ZŠ a identifikovala některé faktory, které stojí za relativitou známkování ve škole (s. 73-75): ročník, typ práce, počet chyb, aktuálně probírané učivo, (ne)zájem o specifické charakteristiky žáka, bonifikace domácí přípravy. Současně pojmenovala určité fenomény, které lze při známkování učiteli vysledovat (s. 76-79): důraz na motivační funkci, pomocné znaky – minusy, hvězdičky, lomítka; grafické znaky (smajlíky), rezignace na známkování (opravení, ale nehodnocení výkonu); písemné a ústní komentáře. Tyto atributy jsou realitou školské praxe, ale nemám povědomí, že by byly v dosavadní odborné literatuře pojmenovány a tematizovány. Zde vidím hlavní přínos diplomové práce.

Další znaky práce hodné ocenění:

- autorské řešení výzkumného nástroje (autentická písemná práce fiktivního žáka);
- předvýzkum a finalizace výzkumného nástroje;
- detailní popis průběhu výzkumu;

- důsledná struktura rozhovorů ve vztahu k výzkumným otázkám.

### **Vyjádření k dílčím nebo specifickým záležitostem DP:**

Teoretické části textu by jednoznačně prospělo, kdyby autorka mohla rozšířit svůj záběr i o poznatky ze zahraniční (cizojazyčné) literatury. Během práce se ukázalo, že české odborné zdroje se věnují známkování v rámci tématu hodnocení jen okrajově, chybí komplexnější analýzy a argumentace založená na empirickém výzkumu. V zahraničí, byť se jedná o odlišný kulturní kontext, postoupily aktuální výzkumy mnohem dále. Je zřejmé, že teoretická část je dominantně vystavěna na relativně omezeném množství zdrojů, z nichž např. vydání Slavíkova *Hodnocení v současné škole*, z něhož autorka ve svém textu cituje 33x, je z roku 1999, čili lze namítnout, že se trendy v *současné škole* za téměř čtvrt století od rukopisu pravděpodobně posunuly.

Ve výzkumné části bych ocenil hlubší interpretaci. Autorka z rozhovorů bezesporu vytěžila velké množství výzkumného materiálu, který mohla podrobit důkladnější analýze. Čtenář práce by jistě ocenil, kdyby komparace přístupů jednotlivých učitelek byla více přehledná a odlišnosti přesně vyznačeny, pojmenovány a diskutovány.

### **Náměty k diskusi při obhajobě DP:**

1/ V jedné americké studii (Lipnevich, Smith, 2008) se 464 vysokoškolských studentů zúčastnilo experimentu, ve kterém psali zápočtovou práci (esej) za tří odlišných podmínek: 1/ s žádnou zpětnou vazbou, 2/ s detailní zpětnou vazbou od vyučujícího), 3/ s detailní zpětnou vazbou generovanou počítačem. Napříč těmito variantám zpětné vazby studenti a/ obdrželi známku, b/ nebyli známkováni a současně c/ obdrželi oceňující komentáře („*Good job!*“ apod.) nebo d/ nikoli. Pokuste se na základě svých poznatků odhadnout, za kterých podmínek dosáhli studenti nejlepších výsledků.

Dostupné zde: <https://www.ets.org/Media/Research/pdf/RR-08-30.pdf>

2/ Jestliže je jedním ze závěrů Vašeho výzkumu, že „*Podle provedených rozhovorů je odlišné hodnocení různými učiteli v pořádku, protože ho ovlivní osobnost učitele.*“ (s. 80), můžeme tuto skutečnost na preskriptivní rovině pedagogické vědy připustit?

3/ Jako začínající učitelka, našla byste v některém z přístupů respondentek A až I předobraz toho, jak byste Vy sama chtěla své žáky v budoucnu hodnotit?

**Doporučuji k obhajobě:**

**ANO**

**Návrh hodnocení:**

výborně	velmi dobře	dobře	nevyhovuje
---------	-------------	-------	------------

**Podpis:** Jan Voda